

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Nina Marie Aas, 61 26 60 39

Vedtak om nattestenging - villreins kryssing av Grimsdalsvegen

Villreinen i Grimsdalen har flere ganger den siste tiden forsøkt å trekke over Grimsdalsvegen uten å lykkes, Statsforvalteren vedtar derfor nattestenging av Grimsdalsvegen mellom Vegaskillet og Pondarvangen.

Stengingen gjelder for motorkjøretøy inkludert sykkel med hjelpemotor i perioden fra onsdag 19. juli kl. 21.00 til 26. juli 2023 kl. 07.00. Stengingen gjelder fra klokka 21.00 – 07.00 alle dager. Stengingen inkluderer parkering med motorkjøretøy på eller ved vege, herunder camping.

Vi henstiller også gående og syklende til å unngå denne tidsperioden i tråd med *forskrift om vern av Grimsdalen landskapsvernområde* punkt 4.1 som sier at ferdsel ikke må forstyrre dyrelivet.

Bakgrunn for saken

Villreintrekket gjennom Grimsdalen er under press, dette kom fram allerede i 2013 gjennom NINA Rapport 1013, s. 153. Siden 2013 har trafikken sommerstid økt vesentlig, både av biler og syklistene (NINA Rapport 2244).

I 2019 ble en stor villrein flokk stående nord for Grimsdalsvegen på et relativt lite område uten å trekke sørover, og krysset først sørover igjen 19. juli. Samme år førte et fotråteutbrudd til at anslagsvis 30-40 % av kalvene nord for Ula elv døde i løpet i perioden fram til september-oktober. Fra tamreindrifta er det kjent at slike sjukdomsutbrudd oppstår når dyrene står tett.

Det er nå bekymring for at vi er i ferd med å få samme situasjon på nytt. Ut fra GPS-posisjoner fra merka dyr i sommer, fra 1. juni til 17. juli ser vi at en stor fostringsflokk (flere hundre dyr, muligens opp mot 800 dyr) fortsatt står nord for Grimsdalsvegen.

Situasjonen er alarmerende når det gjelder risiko for nye fotråteutbrudd, og at reinen nå også har behov for å krysse sørover for å komme opp i høyereliggende områder pga. insektplagen.

Statsforvalteren ser slik på saken

Rettslig grunnlag

Villreinen omfattes av naturmangfoldloven § 5 om forvaltningsmål for arter som sier følgende:

«Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.»

Det er i tillegg vedtatt en egen kvalitetsnorm i juni 2020 der formålet er *«bidra til at villrein, og de ulike villreinområdene, forvaltes på en slik måte at internasjonale forpliktelser overholdes, og at nasjonale målsettinger om ivaretagelse av levedyktige bestander innenfor sine naturlige utbredelsesområder nås»*, jf. artikkel 1. Ved klassifiseringen som ble foretatt etter kvalitetsnormen for villrein, ble Rondane villreinområde klassifisert som rødt (dvs. med dårlig tilstand) våren 2022. I de «røde» villreinområdene ble det ved årsskiftet igangsatt et arbeid med tiltaksplaner. Mandatet for arbeidet er å foreslå tiltak for å få villreinområdet opp på gult nivå

Etter naturmangfoldloven § 6 skal *«enhver opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.»* Brudd på aktsomhetsplikten kan stanses med hjemmel i naturmangfoldloven § 69. I tillegg gjelder § 15 som sier at ved enhver aktivitet *«skal unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Likeledes skal unødig jaging av viltlevende dyr unngås.»*

Ferdsel i området og på Grimsdalsvegen er omfattet av *forskrift om verneplan for Rondane, vedlegg 3, vern av Grimsdalen landskapsvernområde*, Dovre og Folldal kommuner, Oppland og Hedmark.

Når det gjelder ferdsel generelt sier forskriften at den *«skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på landskap eller naturmiljø. Dyrelivet må ikke forstyrres»*, jf. punkt 4.1. I punkt 5.1 er det gitt at all motorisert ferdsel er forbudt, unntatt fra dette er blant annet motorisert ferdsel på Grimsdalsvegen fra parkeringsplassen ved Eftansåi i perioden 5. juni – 1. desember. Det kan på denne bakgrunn vanskelig stadfestes brudd på forskriftens ferdselsregler eller aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6.

Statsforvalteren legger derfor til grunn at kjøring med motorkjøretøy og camping på og ved Grimsdalsvegen er lovlig virksomhet.

Uforutsette konsekvenser av lovlig virksomhet reguleres av naturmangfoldloven § 70:

«Dersom det viser seg at tiltak i samsvar med loven eller vedtak i medhold av loven medfører vesentlige uforutsette konsekvenser for naturmangfoldet, skal den ansvarlige treffe rimelige tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper.»

Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige innen en fastsatt frist å utføre tiltak som nevnt i første ledd. Når det kan skje uten særlig ulempe for den ansvarlige, kan myndigheten gi pålegg om gjenoppretting av den tidligere tilstand for mangfoldet.»

Myndigheten til å følge opp denne bestemmelsen er delegert i *forskrift om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven nr. 97 av 2021* til Statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer. Der det

haster av hensyn til naturmangfoldet eller det ikke foreligger en konkret ansvarlig kan myndigheten etter loven også sørge for iverksetting av tiltakene, jf. naturmangfoldloven § 71.

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering av tiltak

For at naturmangfoldloven § 70 skal komme til anvendelse må det foreligge «*vesentlige uforutsette konsekvenser for naturmangfoldet*». Virkningen av ferdsel på villreinsens adferd er ikke uforutsett, men det kan økningen i ferdsel sies å være. Verneforskriften ble vedtatt i 2013, etter den tid har ferdselen på vegen økt betydelig.

Trafikkøkning i Grimsdalen er dokumentert i NINA Rapport 2244. Ferdsel i Grimsdalen sommaren 2022. I rapporten beskrives trafikken som følger: [Ferdsl i Grimsdalen sommaren 2022. Spørjeundersøking, teljingar og observasjonar \(nina.no\)](#)

«I 2014 var det 7400 køyretøy langs Grimsdalsvegen i perioden juli, august og september, inkludert årskort som ble satt til standard 10 turer per årskort. I 2022 var tal innkjøringer i juli, august og september summert 9000 fra Dovresiden og 7513 fra Follidalsiden, dette vil si 16513 innkjøp[1]ringer. Dette talet kan syne meir enn ein dobling av tal køyretøy i perioden» (s.49). Men type av bom er skiftet, så det er litt usikkerhet rundt tallene. Men det går an å si «om lag en fordobling til 16.513 innkjøringer i 2022».

Antall som har registrert en sykkelstur på Strava vest i Grimsdalen (trekkområdet) var under 100 i 2017, mens det var 500 eller mer syklister som registrerte en tur her i 2021 og 2022 (s. 33).

Vi har som beskrevet over, sett virkningen av denne økningen i senere tid og står nå overfor en akutt situasjon der villreinen ikke vil krysse Grimsdalsvegen og har behov for å komme seg sørover. All ferdsel vil påvirke dette trekket, gående og syklende vil spesielt utgjøre en barriereeffekt da det er menneskelukt reinen skyr.

Et forbud mot telting og opphold for myke trafikanter vil ramme en ubestemt krets av personer. Vi kan ikke se at naturmangfoldloven § 70 kan brukes til å pålegge disse å ikke oppholde seg i området. Disse må forholde seg til verneforskriften til Grimsdalen landskapsvernområde punkt 4.1 som sier at dyrelivet ikke skal forstyrres og friluftsløven § 2 om hensynsfull ferdsel.

Når det gjelder annen ferdsel og opphold er det slik at eier av privat veg etter friluftsløven § 4 kan forby ferdsel med hestekjøretøy, motorvogn, (derunder sykkel med hjelpemotor) og parkering av motorvogn på eller langs vegen, når ikke annet er bestemt. Vi vurderer derfor at et pålegg om å stenge vegen for slik trafikk ligger innenfor vårt handlingsrom.

Tiltak for å hjelpe villreinen med å trekke over Grimsdalen haster av hensynet til naturmangfoldet. Statsforvalteren kan dermed sørge for en iverksetting av aktuelle tiltak med hjemmel i naturmangfoldloven § 71. Tiltak som iverksettes skal være «rimelige» ut fra det som kan oppnås, vurdert opp mot ulemper for de som rammes av tiltakene.

Ut fra vårt handlingsrom og behovet for akutte tiltak, mener vi løsningen er å stenge Grimsdalsvegen for motorisert trafikk og forby camping med motorkjøretøy på og langs veggen fra Vegaskillet til øst for Pundarvangen på kveld og natt.

Kunnskapsgrunnlaget om villrein, dens levesett og reaksjoner på ulike typer ferdsel er godt dokumentert, jf. naturmangfoldloven § 8, se vedlagt referanseliste. Hvorvidt reinen vil trekke over Grimsdalen under tidsperioden med nattestenging vil komme an på vindretningen, og andre forhold. Villreinen vil ikke trekke dersom det kommer nordavind. Vindvarsel har en begrensning på tre døgn, men det ser foreløpig ut til at forholdene skal ligge til rette for trekk. Mangel på kunnskap om aktuelt tiltak skal heller ikke brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak jf. § 9 om føre-var-prinsippet. Vi legger videre vekt på at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Villreinens økosystem synes å bli særlig fragmentert dersom den nå ikke får krysset veggen.

Statsforvalteren vurderer derfor at det er verdt å gjøre et forsøk med stenging. Tiltaket avgrenses til en uke og kort tid av døgnet. Sett opp mot det vi ønsker å oppnå anses det heller ikke å være et urimelig tiltak.

Saksbehandling

Dette vedtaket anses som et enkeltvedtak da det gjelder grunneierens rett til å holde veggen åpen for trafikk og camping langs privat veg. Grunneierne er flere bestemte personer, jf. forvaltningsloven § 2b.

Statsforvalteren har ikke forhåndsvarslet dette vedtaket. Situasjonen for villreinen i Grimsdalen er kjent gjennom medieoppslag i avisa Vigga og villrein.no. Vi har i tillegg avholdt møte mandag 17. juli 2023 med Dovre kommune, Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, Mattilsynet, Grimsdalsvegen SA, representanter for SNO, Dovre fjellstyre og Rondane Nord Villreinutvalg. Grimsdalshytta og Tour de Dovre ble informert på telefon samme dag. I tillegg får grunneiere og de som bruker veggen i landbruksdrift beskjed 18. juli. Skriftlig forhåndsvarsel utover dette anses derfor ikke som nødvendig, jf. forvaltningsloven § 16.

Gjennomføring

Tiltaket gjennomføres ved at det settes opp bukker der veggen stenges og det vil settes opp informasjonsplakater i enden av veggen på begge sider, dette for å hindre at de som skal kjøre gjennom betaler for en passering de ikke får gjennomført. Dette innebærer bruk av andres eiendom, tiltakene hjemles i naturmangfoldloven § 72.

Vedtaket

Statsforvalteren vedtar stenging av Grimsdalsvegen mellom Vegaskillet og Pundarvangen for motorkjøretøy inkludert sykkel med hjelpemotor i perioden fra onsdag 19. juli kl. 21.00 til 26. juli 2023 kl. 07.00. Stengingen gjelder fra klokka 21.00 – 07.00 alle dager. Stengingen inkluderer parkering på eller ved veggen med motorkjøretøy, herunder camping.

Unntatt fra dette er bruk av motorkjøretøy til landbruksdrift, eventuell skadefelling etter vedtak, militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvern- og oppsynsvirksomhet.

Vedtaket hjemles i naturmangfoldloven §§ 70, 71 og 72.

Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen sendes til Statsforvalteren i Innlandet (sfinpost@statsforvalteren.no).

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Nina Marie Aas
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kunnskapsgrunnlag:

Strand, O., Gundersen, V., Jordhøy, P., Andersen, R., Nerhoel, I., Panzacchi, M. & Van Moorter, B. 2014. Villrein og ferdseil i Rondane. Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009–2014. – NINA Rapport 1013. <https://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2015/1013.pdf>

Strand, O. & Gundersen, V. 2019. Silhuett Rondane – Hvordan bevare villreinen. NINA Temahefte 74. Norsk institutt for naturforskning. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/bitstream/handle/11250/2629003/ninatemahefte74.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Brænd, E. & Sønsterud Myren, I. 2023. Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3, Kvalitetsnorm for villrein, i Rondane. <https://villrein.no/kvalitetsnorm/delnormtrerdane/>

Rolandsen, C.M., Tveraa, T., Gundersen, V., Røed, K.H., Tømmervik, H., Kvie, K., Våge, J., Skarin, A. & Strand, O. 2022. Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022. NINA Rapport 2126. Norsk institutt for naturforskning. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2991315>

Zouhar, Y., Gundersen, V. & T. Holter. 2023. Ferdseil i Grimsdalen sommaren 2022. Spørjeundersøking, teljingar og observasjonar NINA Rapport 2244. Norsk institutt for naturforskning. <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/3061474>

Kopi til:

Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Statens Naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Dovre fjellstyre	Furumoen 3	2662	DOVRE
NORSK VILLREINSENTER AVD NORD	Hjerkinnhusvegen 33	2661	HJERKINN
Norsk institutt for naturforskning	Postboks 5685 Sluppen	7485	TRONDHEIM
STATSKOG SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
sel@fjellstyrene.no			
jbatstad@bbnett.no			

Mottakerliste:

GRIMSDALSVEGEN SA	Solsidevegen 882	2662	DOVRE
formann@grimsdalsvegen.no			

